

Tok dissens

Nina Strand

journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

Kirsten Rasmussen satt i juryen som tildeler Bjørn Christiansens minnepris. Hun var uenig i flertallets avgjørelse.

Rasmussen kunne ikke selv være til stede da juryen avgjorde hvem som har skrevet årets beste vitenskapelige artikkel i 2014, men varslet på forhånd at hun ville ta dissens dersom Aina Olsvolds artikkel om barn med ADHD ble pekt ut som vinner.

Ved siden av jobben som professor ved NTNU i Trondheim er Rasmussen forsker ved Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri på Brøset i Trondheim. Rasmussen er en del av et større forskningsnettverk på ADHD hos voksne som i de siste årene har produsert en rekke internasjonalt publiserte artikler om temaet. Psykologtidsskriftet møter henne for å få hennes begrunnelse for å ta dissens.

Fortvilte ungdommer og foreldre

Rasmussen og kollegene ved kompetansesenteret er spesielt engasjert i ADHD-problematikken fordi de igjennom sin daglige kontakt med sikkerhets- og fengselspsykiatri ofte treffer personer med ADHD som ikke har blitt diagnostisert og behandlet som barn.

– Da artikkelen ble publisert, tenkte jeg straks at den ville føre til mye skade, sier Rasmussen, som forteller at kolleger på Brøset nesten umiddelbart ble oppringt av fortvilte foreldre og ungdommer med ADHD. Noen hadde fått samvittighetskvaler fordi de medisinerer barna sine. Ungdommene selv stilte seg spørsmål om de var dumme som tok medisiner.

– Man skal lytte til de som forteller om bivirkninger. Men jeg er kritisk til at denne artikkelen ikke refererer hva forskning i dag sier om virkningen og langtidseffekten av sentralstimulerende medikamenter, sier Rasmussen.

Hun er kritisk til metoden som er brukt i vinnerartikkelen, og vektlegger at forskning basert på intervjuer med 19 barn og foreldre ikke kan generaliseres til større populasjoner. Kvalitativ forskning har sin plass, men denne artikkelen syntes hun ble ensidig.

– Dette er et lite knippe med subjektive uttalelser som ser bort fra massiv evidensbasert forskning. Du kan ikke kontrollere for bias du får, sier hun.

Hun er også bekymret for hvordan artikkelen leses av foreldre og ungdom. Forskningen sier ikke at alle skal medisineres, poengterer hun. Alle med ADHD skal vurderes individuelt, og noen opplever bivirkninger som gjør at de har det bedre uten. Men store studier viser at på gruppenivå går det bedre for dem som er medisinerert. Medikamentene beskytter mot depresjon, angst og kriminalitet, blant annet.

Minoritetsforskning

Få medikamenter er utprøvd så lenge og funnet så trygge som ADHD-medisiner. Da bør de som blir hjulpet av medisiner, få bruke dem uten å møte skremselspropaganda, mener Rasmussen.

– Og de som kontaktet dere, leste artikkelen slik?

– Ja. De følte seg nok mer stigmatisert etter den artikkelen. Jeg synes Psykologtidsskriftet skulle vært mer opptatt av å formidle hvor forskningsfronten står i dag, i stedet for å promotere forskning som ikke er representativ.